

VRIJ NEDERLAND

Jaargang 45 - nr. 45 - 10 november 1984 - Nederland f4,10 - België Bfr. 82 - Luxemburg Lbf. 86 Raamgracht 4, 1011 kk Amsterdam, Tel. 020-26 23 75

Lubbers' familiebelang in Koeweit

'Rob Lubbers vond het onhebbelijk. Hij zei klagend: ik werd niet meer ontvangen door de president-directeur van Kuwait Airways'

Lex Runderkamp en Feike Salverda

Het recente bezoek van minister-president *drs. R.F.M. Lubbers* aan Koeweit heeft al enig stof doen opwaaien. Ten eerste omdat Nederland er zich conformeerde aan het Arabische standpunt inzake de 'volledige' ontruiming van door Israël bezette gebieden en ten tweede wegens de onbeschaamd commerciële opzet van de trip, waarbij de levering van militair materieel aan dit spanningsgebied niet meer werd uitgesloten. Maar er zijn meer rare dingen geregeld in en om het Salaam Paleis. De reis moest ook dienen om een slegend conflict uit de wereld te helpen tussen de Koeweitse staatsluchtvaartmaatschappij *Kuwait Airways Corporation* en het bedrijf van de Lubbersen: *Hollandia Kloos*. Dat conflict dreigt het familieconcern fataal te worden.

Kuwait Airways en Hollandia Kloos twisten over zestig miljoen gulden. Hollandia Kloos zou voor honderd miljoen gulden een hangar bouwen op het vliegveld van Koeweit City. De hangar staat er sinds eind 1982, maar door omstandigheden vergde de bouw een investering door Hollandia Kloos van honderdvijftig miljoen gulden. Kuwait Airways heeft tot dusver negentig miljoen gulden voldaan en is niet van zins nog één dinar (= thans f11,20) meer te betalen, omdat ze het Nederlandse bedrijf beticht van 'wanprestatie'.

Voor de premier als *aandeelhouder* staat er in Koeweit ruim vier miljoen gulden op het spel. Hij bezit achtentwintig procent van de aandelen Hollandia Kloos die, gemeten naar de beurskoers van jongstleden maandag, een waarde vertegenwoordigen van f4.092.600,—. Voor de premier als *kapitaalverschaffer* staat er f6.660.000,— op het spel. Dat is het bedrag dat hij aan het familiebedrijf heeft uitgeleend.

Er was de premier dus wel wat aan gelegen om de Koeweitse gastheren mild te stemmen. Het conflict tussen Kuwait Airways en Hollandia Kloos kwam ter sprake in het onderhoud dat premier Lubbers op dinsdag 23 oktober had met kroonprins en eerste minister *sjeik Sa'ad Abdollah Al-Sabah*. Hoofd-directeur *mr. M.J.D. van der Voet* van de Rijksvoorlichtingsdienst vrijdag tegenover ons: 'Ja, die kwestie is, zij het zeer kort, door Koeweit ter sprake gebracht. Het onderwerp is onmiddellijk afgevoerd.'

(Ingezonden mededeling)

De KruisPolis, als u uit het verplichte ziekenfonds moet.

Stuur ons deze coupon en u ontvangt vrijblijvend documentatie over de volledige en voordelige KruisPolis, die ook huisarts, medicijnen, fysiotherapie en psychiatrie verzekert, hier en in het buitenland.

Ook ontvangt u informatie over een aanvullende tandartsverzekering en een persoonlijke offerte.

Naam: _____ M / V

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Telefoonnr.: _____

Geboortedata man: _____ vrouw: _____

Geboortedata kinderen: _____

Deze coupon sturen naar Zilveren Kruis en VGCN, Antwoordnummer 1, 2200 VB NOORDWIJK (geen postzegel). Bellen kan ook. Zilveren Kruis: 01719-70880 of VGCN: 030-715634.

Zilveren Kruis en VGCN
De ziektekostenverzekeraars zonder winstoogmerk.

Premier Lubbers tijdens zijn officiële bezoek aan Koeweit samen met zijn collega, kroonprins sjeik Sa'ad Abdollah Al-Sabah, 24 oktober 1984 (Foto ANP)

Het is inhoudelijk niet ter sprake geweest.

Door wie is het afgevoerd en met welke argumentatie?

Van der Voet: 'Door beide partijen. Beide partijen vonden het geen zaak om op het niveau van ministers te bespreken.'

Een merkwaardig antwoord, want het is een argumentatie die niet gedeeld werd door minister van Buitenlandse Zaken *mr. H. van den Broek*. Van den Broek nam in zijn gesprek met de Koeweitse minister van Buitenlandse Zaken, *sjeik Sabah al Ahmed al Sabah*, het initiatief om het lot van Hollandia Kloos onder de aandacht te brengen — wél op ministersniveau en vrijwel op hetzelfde moment dat premier Lubbers het onderwerp van tafel zou hebben geschoven.

Woordvoerder *J.J. Jonker Roelants* van Buitenlandse Zaken bevestigt dat Van den Broek Hollandia Kloos ter sprake bracht. Roelants: 'De minister heeft een heleboel bedrijven opge-

bracht, maar bij Hollandia Kloos zei zijn *counterpart*, nou, dat hoeft niet meer, want dat zal al van onze zijde worden opgebracht in het gesprek met uw minister-president.'

RVD-hoofd-directeur Van der Voet benadrukt dat er in het gespreksdossier van premier Lubbers geen enkele aantekening zat over Hollandia Kloos in Koeweit. BZ-woordvoerder Roelants deelt mee dat in het dossier van zijn minister slechts 'een zeer summiere aantekening' over Hollandia Kloos zat, tussen zo'n twintig dossieraantekeningen over andere bedrijven, stuk voor stuk voorbereid op de *Directie Buitenlandse Economische Betrekkingen* van het ministerie van Economische Zaken. 'De verklaring waarom de premier geen aantekening had over Hollandia Kloos,' zegt Van der Voet, 'lijkt mij op zich nogal eenvoudig: omdat hij de zaak niet aan de orde zou stellen.'

De rijksvoorlichter filosofeert vrijuit. Van der Voet: 'Wat ik nu zeg is borrelpraat, maar ik moet u persoonlijk zeggen dat ik denk dat de premier als het onderwerp uitvoerig aan de orde zou zijn gesteld door zijn *counterpart* uit Koeweit, laten we zeggen, wel voldoende de know-how zou hebben om daarop in te kunnen gaan. Dat kan ik niet zeggen als woordvoerder van de premier, maar dat is een beetje *common sense*.' Wij kijken op van deze openlijke verwijzing naar het grootaandeelhouderschap van premier Lubbers en vragen nadere toelichting. Van der Voet schrikt terug: 'Het is een open zaak. Er is toch een proces in Amsterdam over dat conflict geweest?' Er is vrijwel niet over bericht. Het is niet dagelijks voorpagina-nieuws. Van der Voet: 'Het staat gewoon op de rol.' Alsof de premier voor kennis over zijn bedrijf is aangewezen op de admi-

nistratie van de griffie van de Amsterdamse rechtbank.

De Koeweiti's doorkruisten de kenmerkende strategie van de Nederlandse delegatie om minister Van den Broek en niet de premier de kwestie aan de orde te laten stellen. De Koeweiti's bespreken alle bedrijven met Van den Broek — op één na; de kroonprins had het voorrecht om zijn evenknie, premier Lubbers, te verrassen met enige beweging in het muurvaste conflict waarop het familiebedrijf dreigt stuk te lopen.

Van der Voet vertelt wat de premiers overeenkwamen: 'Er is afgesproken dat het verder besproken zal worden op hoog ambtelijk niveau.'

Hij verwijst naar *drs. G.H. Ledeboer*, directeur van de *Directie Exportkredietverzekering en Investeringsgaranties* van het ministerie van Financiën. Dat zal de man worden die de ambtelijke afhandeling gaat coördineren. Ledeboer heeft allang deze zaak onder zijn hoede. Hollandia Kloos had een exportkredietverzekering afgesloten bij de *Nederlandsche Credietverzekering-maatschappij (NCM)*, die het risico op haar beurt, zoals gebruikelijk, heeft herverzekerd bij de staat. Ledeboer bewaakt dit staatsbelang, maar hij blijft zich bij de voorbereiding van de trip naar Koeweit, wat Hollandia Kloos betreft, afzijdig te hebben gehouden. Ledeboer: 'Wij hebben geen dossier meegegeven. Daar waren twee goede redenen voor. In de eerste plaats kennen we onze juridische positie niet ten opzichte van de Koeweiti's. Er speelt in Amsterdam een proces en daarin is in hoger beroep nog geen uitspraak gedaan. En in de tweede plaats is er ook verschil van inzicht over de bedragen die in het geding zijn.'

Ledeboer bekijkt de zaak juridisch, hij weet niet wat hij met de afspraak tussen de premiers zou moeten aanvaarden. Ledeboer: 'We moeten meer weten over de houdbaarheid van onze claims tegenover de Koeweiti's en over de claims van Hollandia Kloos. Hoe hard zijn die?' Hij benadrukt dat het wat hem betreft 'een normale schadezaak' is.

Vervolg op pagina 2

(Ingezonden mededeling)

Volgende week bij Vrij Nederland: het eerste nummer van de wekelijkse

VN-Boekenbijlage

DE ZETTER:
(Ingezonden door W.J. Pieterman, Ouderkerk a.d. Amstel)

Babyaan

VIERDE DRUK
MARJA BROUWERS
Havink

f27,50 roman
BIJ DE BEZIGE BIJ

DEZE KANT VAN HET PARADIJS

In het kleurkatern:
DE NOMADEN
VAN DE STADSVERNIEUWING

NEDERLANDSE
WAPENS
TE KOOP!

Een tentoonstelling in Athene/5

ISCHA
en
ADRIAAN
VAN DIS

Pagina 22

VIER BRANDWEERMANNEN
pikten een revolver/3

Gesprek met
FREDERICK
— de dag van de
jakhals —
FORSYTH

Pagina 13

10 en 11 november 1944
DE RAZZIA VAN ROTTERDAM
Een voorpublicatie/9

PAUL
WELLER
van The Style
Council

Gesprek/17

Professor
DIRK
STRIJK
over wetenschap
en marxisme

Pagina 7

MICHELS
verdreef
RIJVERS/6

De pers en de
N-bom/4

DE NIEUWE
BESCHEURKALENDER
Een voorproefje / 6 en 15

Peter op 2 / Off the record op 3 / Terzijde op 4 / Zomaarwatvrouwelijkheid op 4 / Lex Dura op 5 / Vrije tribune op 12 en 21 / Scheepmaker sport op 15 / Op het Damrak op 15 / Lezen op 16 / Douwe Trant op 16 / Grijs op 16 / Pers op 19 / Wekelijks op 20 / Boeken-top-tien op 20 / Over politiek op 21 / D. Hillenius op 21 / Affiche op 22 / Geknipt voor u op 22 / Feffer op 22 / Alledag op 23 / Onder aan de ladder op 24

In het kleurkatern: Zeg eens Aesculaap / Hugh Jans / Yrrah / Pockets / Het leven een kerstboom / De Blauw Geruite Klief / Jaap Vegter.

8 710857 000017